Pääsihteeri Petri Toivonen

Lausunto sisäisen turvallisuuden selonteosta

Puolustusvaliokunta on pyytänyt Turvallisuuskomitean lausuntoa valtioneuvoston selonteosta sisäisestä turvallisuudesta. Turvallisuuskomitea (TK) on kokonaisturvallisuuden alalla toimiva valtioneuvostoa ja ministeriöitä avustava varautumisen pysyvä yhteistoimintaelin. Lausunnossa keskitytään TK:n kannalta keskeiseen kokonaisturvallisuusnäkökulmaan. Kokonaisturvallisuus on suomalaisen varautumisen yhteistoimintamalli, joka kattaa kaikki yhteiskunnan eri tasot. Selontekoasioita on käsitelty vastuuvalmistelussa olevan ministeriön johdolla Turvallisuuskomitean kokouksessa helmikuussa 2021.Turvallisuuskomitean sihteeristö ei ole osallistunut sisäisen turvallisuuden selonteon valmisteluprosessiin.

Selontekotyössä on tärkeää eri turvallisuuden osa-alueiden yhteensovittaminen, kun samanaikaisesti on valmisteltu kolmea eri selontekoa (UTP, sisäisen turvallisuuden selonteko ja puolustusselonteko). On tärkeää, että eri selontekojen rajapinnat on tarkasteltu ja että ne muodostavat koherentin kokonaisuuden. Edellä mainitut selonteot yhdessä valtioneuvoston periaatepäätöksenä annettavan Yhteiskunnan turvallisuusstrategian (YTS) kanssa muodostavat kokonaisturvallisuuden keskeisen viitekehyksen. Nyt julkaistussa sisäisen turvallisuuden selonteossa on aikaisempaan verrattuna uudenlainen lähestymistapa ja rakenne, jotka voivat haastaa harmonisoinnin muiden selontekojen kanssa.

Yhteiskunnan turvallisuus strategiassa on määritelty yhteiskunnan elintärkeät toiminnot; 1) johtaminen, 2) kansainvälinen ja EU-toiminta, 3) puolustuskyky, 4) sisäinen turvallisuus, 5) talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus, 6) väestön toimintakyky ja palvelut sekä 7) henkinen kriisinkestävyys. Selonteko painottuu yhteiskunnan elintärkeissä toiminnoissa sisäisen turvallisuuden ohella myös väestön toimintakykyyn ja palveluihin sekä henkiseen kriisinkestävyyteen, mutta tukee osaltaan myös muiden toimintojen kehittämistä. Selonteko vahvistaa siten suomalaista kokonaisturvallisuuden mallia, jossa yhteiskunnan eri sektorien ja toimijoiden välisen laaja-alaisen yhteistyön kautta ylläpidetään kriisinsietokykyä, vahvistetaan viranomaisten valmiuksia ja luodaan ennaltaehkäisevää kynnystä ulkopuolelta suomalaiseen yhteiskuntaan kohdistuvalle vaikuttamiselle (s.34-37).

Rajanveto ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden välillä on kompleksisessa toimintaympäristössä haastavaa. Sisäisen turvallisuuden ja ulko- ja turvallisuuspoliittisen sekä puolustuspoliittisen toimintaympäristön väliset yhteydet on tunnistettava. Yhteensovittamisen kannalta on tärkeää, että riittävän laaja-alainen asiantuntemus on käytettävissä, eikä valmistelu ole siiloutunutta eri hallinnonaloihin. Erilaiset ilmiöt ja uhkat linkittyvät toisiinsa, eikä rajanveto sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden välillä ole yksinkertaista globaalien haasteiden ja muutosilmiöiden osalta (s.43-44).

Yhteiskunnan varautumisen tavoitteena on turvata elintärkeät toiminnot oikeusvaltioperiaate huomioiden. TK:n näkemyksen mukaan selontekojen valmistelu kokonaisuudessaan on ollut poikkihallinnollista ja laadukasta. Selonteoissa kuvattu kompleksinen toimintaympäristö korostaa yhteistyön tarvetta myös varautumisessa. Varautumisen yhteistoimintaelimenä TK näkee merkityksellisinä sisäisen turvallisuuden selonteon kuvausta toimintaympäristön muutoksesta ja vakavista häiriöistä sekä niihin varautumista kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin mukaisesti (viranomaiset, elinkeinoelämä ja järjestöt) sekä kansainvälistä varautumisyhteistyötä hyödyntäen (s.30-37, 44-45).

Sisäisen turvallisuuden selonteossa on korostettu myös tarvetta kehittää kansallisen turvallisuuden uhkiin varautumista ja vastaamista. Tämä on yhteiskunnan varautumisen näkökulmasta tärkeätä, mutta samalla tuo esille tarpeen tulevaisuudessa määritellä selkeämmin kokonaisturvallisuuden, kansallisen turvallisuuden sekä kokonaismaanpuolustuksen rajapinnat. Tämä on tarpeen päällekkäisen työn välttämiseksi ja yhteiskunnan varautumisen kehittämiseksi kokonaisturvallisuuden mallin mukaisesti (43-44).

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Turvallisuuskomitea
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
tk@turvallisuuskomitea.fi
www.turvallisuuskomitea.fi